

LCJ Handreiking -16

Mozes

Leidingdeel

Inhoud

Uitleg leidingdeel	2
Didactische handreiking	3
Algemene inleiding	5
Schets 1 – Zijn jeugd	6
Schets 2 – Zijn roeping	5
Schets 3 – Zijn ontmoeting met God	9
Schets 4 – Zijn sterven	15

Uitleg leidingdeel

Om je als leidinggevende te helpen bij het voorbereiden van de clubavonden, hebben we in dit leidingdeel alle hiervoor benodigde informatie op een rij gezet.

In dit leidingdeel tref je het volgende aan:

- Algemene didactische tips die je kunt gebruiken om eens een keer op een andere manier een vraag of opdracht te bespreken.
- Achtergrondinformatie bij het geheel van de Handreiking.
- Informatie die direct betrekking heeft op de verschillende schetsen. Deze informatie bevat:
 - *Benodigdheden*
Alles wat je nodig hebt om deze avond goed te laten verlopen, staat hier op een rij.
 - *Lezen*
Suggesties voor passende bijbelgedeelten. Er worden meer bijbelgedeelten genoemd dan in de Handreiking behandeld worden, zodat je eventueel kunt kiezen.
 - *Zingen*
Passende psalmen en liederen worden genoemd. De liederen komen uit de Gele Bundel of Uit aller mond.
 - *Bidden*
Passend bij de schets geven we enkele gebedspunten weer.
 - *Doelstelling*
Kort op een rij wat het doel van de avond is.
 - *Achtergrondinformatie*
Een exegetische bij het bijbelgedeelte dat in de bijbelstudie behandeld wordt.
 - *Alternatieve (start)opdrachten*
Andere opdrachten, extra filmpjes of ideeën om een vraag te verwerken staan hier genoemd. Als leidinggevende kun je zo de avond zoveel mogelijk aan laten sluiten bij jouw doelgroep.
 - *Antwoorden*
Hier worden de antwoorden op de vragen uit de Handreiking gegeven.

We hopen dat deze extra informatie je helpt om makkelijk met deze Handreiking aan de slag te gaan. Bedenk dat het een *handreiking* is. Je kunt dus steeds kiezen wat je gebruikt en op welke manier. We hopen dat het gebruik van deze Handreiking tot zegen is voor de jongeren en leidinggevendenden!

Didactische handreiking

Het bespreken van de vragen kun je variëren. Hieronder volgen enkele manieren waarop je de vragen kunt bespreken.

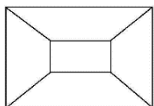
Denken > delen > uitwisselen

Het *denken*, *delen* en *uitwisselen* is een proces waarbij jongeren eerst zelf nadenken, daarna in een klein groepje hun gedachten delen en deze ten slotte in de grotere groep uitwisselen. Het voordeel van deze werkwijze is dat de betrokkenheid gestimuleerd wordt. Bovendien wordt door het uitwisselen van gedachten en het gezamenlijk formuleren van een antwoord het aantal meningen beperkt. Dat maakt de gezamenlijke nabespreking overzichtelijker. Hieronder worden een aantal didactische werkvormen uitgelegd, waarmee dit proces van *denken*, *delen* en *uitwisselen* gestalte kan worden gegeven.

Eén-tweetje

Vraag de jongeren om individueel over een vraag of opmerking na te denken (en eventueel iets op te schrijven). Daarna bespreken ze in tweetallen hun antwoorden. Eventueel wordt per tweetal een beste antwoord gekozen. Dit antwoord wordt vervolgens plenair uitgewisseld. Uitbreiding: de tweetallen bespreken de antwoorden met een ander tweetal. Per viertal wordt het beste antwoord gekozen, dat vervolgens plenair wordt uitgewisseld.

Placemat

De placemat is een variant van het 'Eén-tweetje', waarbij papier en pennen worden gebruikt. Gebruik bij voorkeur een vel op A3-formaat. Verdeel het vel papier zoals in het voorbeeld. Elke jongere denkt individueel na over een vraag of opmerking, waarna hij het antwoord opschrijft in één van de hoekpunten. De groepsleden bespreken de antwoorden die zijn opgeschreven in de hoekpunten. De gemeenschappelijke antwoorden of het beste antwoord wordt in het middenvak opgeschreven. Het antwoord in het middenvak kan plenair worden uitgewisseld.

Expertgroep

De jongeren denken in verschillende groepen na over een deelonderwerp. Elke groep is nu expert in (heeft kennis over) één deelonderwerp. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarin alle bestudeerde deelonderwerpen vertegenwoordigd zijn. Elke jongere is binnen de nieuwe groep expert in een deelonderwerp. De eerder opgedane kennis wordt in de nieuwe groep gedeeld.

Voorbeeld: Elk groepje jongeren verdiept zich in één vraag. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarbij in elk groepje alle bestudeerde vragen zijn vertegenwoordigd. Elk groepslid is 'expert' in één vraag en deelt deze kennis met de andere groepsleden.

Meningen uitwisselen

Om het *uitwisselen van meningen* te stimuleren, kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

Gekleurde kaarten

Elke jongere beschikt over een rode en groene (en eventueel oranje) kaart. Er kunnen ook andere kleuren worden gebruikt. Een stelling wordt geprojecteerd en/of voorgelezen. De jongeren steken één van de kaarten op (rood=niet mee eens; groen=mee eens; oranje=twijfel). De meningen worden geïnventariseerd en eventueel genoteerd. Het opsteken van kaarten is een goede aanleiding om door te vragen naar argumenten.

Duimen

In plaats van gekleurde kaarten wordt een duim opgestoken. Duim rechtop = mee eens; duim naar beneden = niet mee eens; duim horizontaal opgestoken = twijfel.

Binnen- en buitenkring

Verdeel de jongeren in twee gelijke groepen. De eerste groep vormt een binnenkring. De tweede groep gaat hier in een kring omheen staan: de buitenkring.

Een jongere uit de binnenkring vertelt een mening of antwoord aan een jongere uit de buitenkring. Laat één van de kringen op een bepaald moment één of meerdere plaats(en) draaien, zodat een nieuw tweetal ontstaat en de meningen/antwoorden opnieuw worden uitgewisseld. Herhaal het draaien en uitwisselen een aantal keren.

Inventariseren

Om op een speelse manier antwoorden of meningen te *inventariseren* kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

Post-its

Laat de jongeren hun antwoord of mening opschrijven op een post-it, een memoblaadje met plakstrip. Laat de beschreven memoblaadjes opplakken op een centrale plaats. De post-its kunnen, indien gewenst, door de jongeren gegroepeerd worden rond vergelijkbare antwoorden of meningen. Bespreek de reacties.

Muurtje bouwen

Antwoorden of meningen worden op een A4-papier geschreven. Bij de gezamenlijke bespreking wordt met de A4-papieren een muurtje gebouwd. De belangrijkste antwoorden en meningen worden onderop geplakt, de minder urgente zaken komen daarbovenop. Gebruik plakband of kneedgum om het papier op te hangen.

Woordweb

Inventariseer antwoorden of meningen op een whiteboard, flap-over of groot vel papier. Maak een woordweb waarin informatie kernachtig en geordend wordt weergegeven. Opmerkingen over hetzelfde onderwerp worden in kernwoorden bij elkaar opgeschreven.

Algemene inleiding

*Toen hij werd geboren, mocht hij er niet zijn.
Door een wonder werd zijn leven gered.
Hij groeide op in een paleis.
Nadat hij een man had gedood sloeg hij op de vlucht.
Hij leidde zijn volk uit Egypte en bracht hen in de woestijn.
Veertig dagen was hij bij God op de berg.
Zelf kwam hij tot aan de grens van het beloofde land.
Toen hij stierf, werd hij door God begraven.*

Mozes. Man van God. Wat een bijzonder leven heeft hij geleid.

De jongeren van je club zullen best al veel over Mozes weten. Toch gaat deze Handreiking over hem. Door (opnieuw) in de spiegel van Mozes' leven te kijken, leren we over wie deze man van God was, hoe hij leefde in geloof en vertrouwen op de Heere, maar ook hoe hij soms zo twijfelde en zondigde. Het leven van Mozes laat ons zien wie de mens is, wie wij zijn, maar ook – en vooral – Wie de Heere is: een God van genade. Hopelijk mogen onze jongeren dát ontdekken bij het bestuderen van de bijbelgedeeltes en deze Handreiking!

Een *handreiking* wil dit materiaal voor jou als leidinggevende zijn. Je kunt de boekjes gebruiken op een manier die past bij de jongeren van jullie club. Wellicht behandel je niet alle vragen of doe je twee bijeenkomsten over één bijbelstudie; het is allemaal mogelijk. In dit leidingdeel geven we je nog meer tips om met het materiaal dichtbij de jongeren te komen.

We wensen je gezegende bijeenkomsten!

Tip: op de laatste pagina van de Handreiking vind je een overzicht van de gebeurtenissen uit het leven van Mozes. Maak daar gebruik van tijdens de bijeenkomsten.

Literatuurlijst

- *Tekst voor Tekst, de Heilige Schrift kort verklaard en toegelicht* (1987). Oeveren, B. van , e.a. 's-Gravenhage: Boekencentrum.
- *HSV-studiebijbel* (2014). Paul, M.J. en Hofman, T.M. (Red.). Heerenveen: Royal Jongbloed.
- *Bijbel met Uitleg* (2015). Apeldoorn: De Banier.
- *HSV-Jongerenbijbel* (2013). Vergunst, P.J. (Red.). Heerenveen: Uitgeverij Jongbloed.
- *Verklaring van het Oude en het Nieuwe Testament, 2* (2000). Henry, Matthew. Utrecht: Uitgeverij De Banier.

Schets 1 – Zijn jeugd

Benodigdheden

- Een Bijbel en Handreiking voor elke jongere.
- Pennen.
- Apparatuur om het filmpje van het kernwoord geloof te bekijken op www.abcvanhetgeloof.nl.

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Exodus 2
- Hebrreeën 11:23-27
- Handelingen 7:20-29

Zingen

- Psalm 4:4
- Psalm 27:6 en 7
- Psalm 71:4, 5 en 12
- Psalm 105:14
- Psalm 113:4
- 'k Stel mijn vertrouwen
- Als g' in nood gezeten
- 'k Ben reizend naar die stad

Bidden

- Dank God voor Zijn reddingsplan met deze wereld: dat Hij Zijn Zoon gezonden heeft.
- Vraag om geloof in de Heere Jezus Christus.
- Bid om kracht om trouw te blijven aan God en Zijn dienst, hier in Nederland én in landen waar christenen vervolgd worden.

Doelstelling

De kernboodschap van deze schets is: Mozes blijft trouw aan God in een goddeloze omgeving.

- De jongeren ontdekken dat zowel Mozes als zijn ouders uit geloof handelden en ze leren wat dit voor hen betekent.
- Ze leren de keuze maken om trouw te blijven aan God en Zijn dienst.

Achtergrondinformatie

Exodus 2:1-15

Vers 1-2 Na het zwarte einde van Exodus 1, laat het tweede hoofdstuk zien welke gevolgen het gebod van farao heeft voor een klein Hebreeuws gezin. De Levitische Amram neemt zijn Levitische tante Jochebed (Exodus 6:19) tot vrouw. Het wordt niet duidelijk of hij dit vóór of na het gebod van farao gedaan heeft. Omdat ze al twee kinderen hebben, lijkt het erop dat ze al vóór het gebod van kracht werd, getrouwd waren. Het gaat hier vooral om het gevolg: Jochebed wordt zwanger. Ondanks het gebod van farao durven ze opnieuw een kind uit Gods hand te ontvangen. Bij de geboorte blijkt het een jongetje te zijn en dat betekent dat hij in de

Nijl geworpen zal moeten worden. Als Jochebed ziet hoe mooi het kindje is, besluit ze hem te verbergen. Dit doet ze niet in een opwelling, het is een geloofsdaad (Hebreeën 11:23). Dat zijn schoonheid meer was dan uiterlijke, blijkt ook uit Handelingen 7:20, waar staat dat Mozes schoon was 'voor God'.

Vers 3-4 Na drie maanden blijkt dit niet langer te kunnen. Mogelijk werd de baby te luidruchtig. Een andere verklaring is dat de Egyptische ambtenaren eens in de zoveel maanden hun ronde deden langs de Israëlitische huizen en hun volgende ronde elk moment kon plaatsvinden. Jochebed ziet zich tot een wanhoopsplan gedrongen. Ze legt de kleine baby te vondeling in een rieten mandje in de Nijl. Het woord dat voor mandje of kistje gebruikt wordt, is hetzelfde woord dat gebruikt wordt voor de ark die Noach bouwde in de geschiedenis van de zondvloed. Jochebed durft haar kind niet langer zelf te beschermen en kiest voor deze oplossing. Mirjam blijft achter om te zien wat er gebeurt.

Vers 5-6 Farao's dochter verschijnt met een stoet hofdames bij de rivier. Dit lijkt geen goed nieuws. Deze vrouw is immers de dochter van de farao. Terwijl de prinses gaat baden, wandelen haar hofdames langs de Nijl, vermoedelijk om de wacht te houden. Als haar blik op het mandje valt, beveelt ze haar hofdames om het te halen. Door het huilen van de baby krijgt de prinses zoveel medelijden, dat ze het gebod van haar wrede vader in de wind slaat. Ze constateert nog wel dat het een Hebreeuwse baby is, maar weigert om hem terug in de rivier te werpen.

Vers 7-9 Dan ziet Mirjam haar kans schoon. Ze komt te voorschijn en stelt voor om een Hebreeuwse vrouw die borstvoeding geeft te zoeken. Dit was geen vreemd voorstel: door farao's gebod waren er waarschijnlijk genoeg Hebreeuwse moeders die een kind konden zogen. De prinses stemt toe en is bovendien bereid daarvoor te betalen. Gezien het feit dat de rest van Israël gedwongen werd onbetaalde slavenarbeid te verrichten, was dat best een redelijk aanbod. Bovendien waren extra inkomsten voor een Hebreeuws slavengezin geen overbodige luxe. Door Gods leiding mag Jochebed zo haar kind zelf de eerste jaren van zijn leven voeden en opvoeden. Ze krijgt de mogelijkheid om hem te vertellen wie de HEERE is en wat het betekent dat ook hij een verbondskind is.

Vers 10 Wanneer het kind groot geworden is, brengt zijn moeder hem naar farao's dochter. 'Groot geworden' betekent hier niet 'volwassen', maar waarschijnlijk dat hij al een tijdje geen borstvoeding meer kreeg en zo'n drie tot vijf jaar oud was. De prinses geeft hem de naam 'Mozes'. Het is de eerste keer in dit hoofdstuk dat iemand bij zijn naam wordt genoemd. Hiermee wil de schrijver aangeven dat het in heel dit hoofdstuk om deze persoon draait. In het Hebreeuws staat er 'Mosjeh'. Dat is een vervoeging van het Hebreeuwse werkwoord voor uittrekken: 'Masjah'. De prinses noemt ook de reden, namelijk omdat ze Mozes uit het water getrokken heeft. Opvallend is dat Mosjeh niet betekent 'die uitgetrokken wordt' maar 'hij die uittrekt', alsof de prinses onbedoeld aangeeft dat Mozes later zijn volk uit Egypte trekken zal.

Vers 11-15 Mozes is tot zijn veertigste jaar aan het Egyptische hof gebleven (Handelingen 7). Daar kreeg hij de kennis en het inzicht die hij nodig zou hebben om het volk Israël te leiden.

Al die jaren aan het Egyptische hof hebben Mozes niet doen vergeten dat hij eigenlijk een Israëliet is. Heel bewust zoekt hij zijn onderdrukte broeders op. Door het geloof heeft Mozes er voor gekozen met het volk van God kwalijk behandeld te worden (Hebreeën 11:24). Gods genade heeft hem er voor behoed te vallen voor de luxe van Egypte, maar te kiezen voor de armoede van de Hebreeën; om niet te vallen voor de Egyptische afgoden, maar te kiezen voor de God van Israël, ook al zweeg Hij al zo lang.

Als Mozes ziet hoe een Egyptische slavendrijver een Hebreeuwse man afranselt, bedenkt hij zich niet: hij doodt de Egyptenaar en begraaft hem in het zand. De volgende dag ziet hij opnieuw twee vechtende mannen. Nu blijken het twee Israëlieten te zijn. Er klinkt verbazing in zijn vraag: 'waarom slaat gij uw naaste?' Gisteren was hij voor zijn verdrukte volksgenoot opgekomen, nu blijken ze elkaar onderling ook nog te mishandelen. Het antwoord van de schuldige Israëliet is scherp. Met de vraag 'Wie heeft u tot een overste en rechter over ons gesteld?' maakt hij duidelijk dat de Hebreeën Mozes helemaal niet hoeven als verlosser. Met de vraag 'zegt gij dit om mij te doden...?' laat hij weten dat Mozes' daad door Israël niet bepaald positief is ontvangen. Mozes schrikt: zijn daad is algemeen bekend geworden. De gevolgen daarvan zijn al snel duidelijk: farao wil hem doden. Mozes moet vluchten voor zijn leven en komt terecht in het nomadengebied Midian. Mozes blijkt hier iets te moeten leren wat hij in zijn Egyptische opleiding niet heeft meegekregen: geduld. Geduld om te wachten op Gods tijd, geduld met het eigenwijze en weerbarstige Hebreeuwse volk. De HEERE stuurt hem daarom naar Midian waar hij veertig jaren geduld moet leren, zodat hij straks klaar zal zijn om door God in dienst te worden genomen.

Alternatieve (start)opdracht

- Maak een woordweb over Mozes. Schrijf zoveel mogelijk namen en gebeurtenissen op die met hem te maken hebben.
- Bekijk en bespreek het overzicht van Mozes' leven dat in de Handreiking staat.

Antwoorden

Startopdracht

Vader Amram & moeder Jochebed.

Mirjam, Aäron, Mozes & Zippora

Gersom, Eliëzer

1. Hij is bang voor het volk dat steeds groter wordt en wil het volk daarom vernietigen. Hij geeft de opdracht dat alle jongens die geboren worden, moeten worden gedood.
2. *Zie bij vragen de uitleg van het bijbelgedeelte hierboven.*
3.
 - a. *Persoonlijk.*
 - b. Ze luistert niet naar Farao maar wil gehoorzaam zijn aan de Heere. Dat vraagt een stap in geloof, vol vertrouwen op de hulp en leiding van de Heere. Geloof en vertrouwen hebben alles met elkaar te maken.

- c. Je hoeft niet met je handen over elkaar in je stoel te gaan zitten als je op de Heere vertrouwt en van Hem de hulp verwacht. Hij wil juist ook dat we onze verantwoordelijkheid nemen en doen wat we kunnen en moeten doen.
 - d. *Persoonlijk.*
- 4.
- a. De ark van Noach, die eveneens een reddingsboot was voor Noach en zijn gezin. Beide arken zijn beeld van de Heere Jezus bij Wie we veilig zijn in de stormen van het leven.
 - b. –
- 5.
- a. Je kunt denken aan de geschiedenissen uit Genesis, vanaf de schepping tot de levens van hun voorouders Abraham, Izak en Jakob. Lessen over de Heere en Zijn zorg voor het volk, maar ook over de beloften en de opdracht om Hem te gehoorzamen.
 - b. *Persoonlijk.*
 - c. *Persoonlijk.*
- 6.
- a. *Persoonlijk.*
 - b. Het zesde gebod.
 - c. Bent u soms een rechter over ons? Of wilt u ons ook doden, zoals u gisteren die Egyptenaar gedood hebt?
 - d. Farao is woedend en wil Mozes doden.
7. *Een mooie opdracht over keuzes maken. Wat mag het geloof je kosten, wat heb je er voor over? Laat de jongeren open reageren over hun keuzes en vraag door naar argumenten.*
- 8.
- a. Genade is dat je iets krijgt dat je niet verdient. Genadeloon is dan loon dan je ontvangt om niet, terwijl je het niet verdiend hebt.
 - b. Alleen door de Heere Jezus kunnen wij dit genadeloon ontvangen. Het is door Zijn lijden en sterven dat er vergeving en genade voor ons verkrijgbaar is. Zonder Hem kunnen wij alleen maar straf en dood ontvangen. Maar omdat Hij die straf gedragen heeft en de dood heeft overwonnen is er voor ieder die in Hem gelooft, genade, verlossing en eeuwig leven.
 - c. *Persoonlijk.*
 - d. Dat geloof wil de Heilige Geest in je hart en leven werken. Je ontvangt het door het aan de Heere te vragen, Hem erom te bidden, pleitend op Zijn Woord waarin Hij belooft dat Hij het schenken wil aan ieder die Hem daarom vraagt.

Slotopdracht

Zie www.zingenuitdebron.nl.

Schets 2 – Zijn roeping

Benodigdheden

- Een Bijbel en Handreiking voor elke jongere.
- Pennen.
- Apparatuur om een filmpje van ABC van het geloof te bekijken (alternatieve startopdracht).
- Bord / groot vel papier met stiften voor het woordweb (alternatieve startopdracht).

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Exodus 3
- Handelingen 7:29-35
- Heidelbergse Catechismus, zondag 12
- Dordtse Leerregels, hoofdstuk 1, artikel 3
- Dordtse Leerregels, hoofdstuk 2, artikel 6

Zingen

- Psalm 105:5 en 15
- Psalm 106:24, 25 en 26
- Psalm 62:1 en 4
- Psalm 77:6 en 8
- Spreek Heer', want ik luister
- Wie op de Heer' vertrouwen
- Heilig, heilig, heilig,

Bidden

- Dank de Heere voor Wie Hij is.
- Bid of we allemaal Gods stem en roeping zullen verstaan en beantwoorden.
- Bid om zegen op het evangelisatie- en zendingswerk.

Doelstelling

De kernboodschap van deze schets is: De God Die erbij is vraagt om gehoorzaamheid.

- De jongeren leren van de roeping van Mozes dat God ook hen roept.
- Ze ontdekken wat God van hen vraagt en leren Zijn stem te gehoorzamen.

Achtergrondinformatie

Exodus 3

Vers 1-6 Veertig jaar later komen we Mozes weer tegen. Inmiddels is hij getrouwd, vader van twee zonen en van beroep schaapherder. De Heere wil Mozes gebruiken in Zijn dienst. Mozes is daarom 40 jaar aan het hof van Farao geweest om kennis en ervaring op te doen in

het besturen van een groot volk. Nu is hij 40 jaar in de woestijn om geduld en vertrouwen te leren én om te leren in een woestijn te overleven.

Enkele tegenstellingen hierin die telkens allebei nuttig zijn om te leren:

Rijkdom hof	–	armoede woestijn
Groot volk besturen	–	kudde schapen leiden
Vruchtbaarheid Egypte	–	onvruchtbaarheid woestijn
Drukte aan het hof	–	eenzaamheid in de wildernis
Wereldse wijsheid	–	geestelijke wijsheid

Met zijn kudde is hij terecht gekomen bij de Sinai. Daar gebeurt iets wonderlijks. De 'Engel des HEEREN' verschijnt hier aan Mozes. Deze Engel is de meest persoonlijke manier waarop God zich in de tijd van het Oude Testament bekend maakt. Deze Engel verschijnt als een vlam in een 'braambos'. Daarbij moet je denken aan een droge doornstruik uit de woestijn. Als daar normaal gesproken een vlammetje in brandt, is zo'n struik binnen een paar seconden verteerd. Deze struik niet!

De HEERE beeldt hier uit dat Hij, de Heilige (vlam) in het midden van Zijn onheilige volk (struik) wil wonen (vergelijk Maleachi 3:6). (Zie hierbij het logo van de christelijke gereformeerde kerken met daarin de woorden 'nec tamen consumebatur' = Latijn voor 'en toch niet verteerd') Het uittrekken van sandalen was een gebruikelijke handeling voor priesters wanneer ze een tempel binnengingen. Daarmee werd voorkomen dat stof en vuil binnenkwamen. Ook Mozes' 'vrees' is kenmerkend bij de ontmoeting van een zondig mens met de heilige God. De heiligheid zit niet in de dingen of voorwerpen op zich, maar alles wordt geheiligd door de aanwezigheid van de Heilige!

God openbaart zich als 'de God van uw vaders'. Het is een en dezelfde die Abraham riep uit Ur en tegen Jakob zei dat hij naar Egypte mocht gaan én dat Hij zijn nakomelingen er vandaan zou halen (Genesis 46).

Vers 7-10 Het 'zien' van God in deze verzen zou je misschien nog wel het beste kunnen vertalen met 'het is doorgedrongen'. De HEERE neemt het lot van Zijn volk ter harte en gaat ze bevrijden. Mozes mag horen dat God Zijn beloften aan Abraham niet vergeten is. Van de ellende en het lijden in Egypte zal Hij ze brengen in een land waar overvloed en voorspoed hun deel zullen zijn. De HEERE gaat Mozes inzetten om die beloften tot vervulling te brengen.

Vers 11-15 Mozes reageert afwerend. Die houding is wel begrijpelijk, maar niet goed. Begrijpelijk: God dienen vraagt je hele leven. Het vraagt gehoorzaamheid. Dát vraagt kennis over wie God is. Want alleen wie God werkelijk vertrouwt, is ook bereid Hem te volgen waar Hij roept. Een afwerende houding is daarom niet goed omdat het gebrek aan vertrouwen toont. Omdat je òf God nog niet genoeg kent òf liever zelf de baas blijft. Of misschien wel allebei. Mozes' eerste reactie is: 'wie ben ik om dit te gaan doen'? Daar tegenover zegt de HEERE: 'Ik zal voorzeker met U zijn'. Met andere woorden: Het gaat niet om jouw kracht of inzicht; Ik zal het doen!

Vervolgens vraagt Mozes naar de naam van God. Een naam zei in het Oude Oosten iets over wie je bent. Maar kende Mozes de HEERE wel als de God van Abraham, Izak en Jakob? Ja,

maar zoals later in Exodus gezegd wordt, was Hij aan deze aartsvaders niet bekend met Zijn Naam 'HEERE' (Exodus 6:2). Die Naam maakt Hij hier aan Mozes bekend. Deze naam wordt aangegeven met HEERE (Jahweh, in het Hebreeuws: hoewel gelovige Joden deze Naam niet uitspreken). Dat betekent: 'Ik zal zijn die Ik zijn zal' of 'Ik ben die Ik ben' of 'Ik zal zijn die Ik was'. Dat wil zeggen: Hij is degene die '...eeuwig in wezen is, getrouw in Zijn beloften, en alvermogenend in derzelfer uitvoering' (Kanttekeningen). Gods Naam maakt dus bekend wie Hij is en is daarmee tegelijk een belofte wie Hij voor Zijn volk is!

Vers 16-22 Mozes krijgt opdracht om in Egypte eerst naar de Israëlieten te gaan en hun duidelijk maken dat hij door de HEERE gezonden is. Vervolgens moet hij met de oudsten – dat zijn de leiders van de families – naar de farao. Deze leiders vormen een soort schakel. Als zij Mozes vertrouwen, zal het volk dat ook doen. Maar daar boven uit is het God die werkt. Hij belooft Mozes dat de oudsten naar hem zullen luisteren.

De vraag aan de farao is om Israël drie dagen 'vrij' te geven voor een feest. Denk daarbij aan een dag reizen, een dag om te offeren, en een dag terug. Waarschijnlijk was deze reis naar de Sinai en terug.

Meest wonderlijke is misschien nog wel dat Mozes als het ware alles al vooruit te zien krijgt. Het doel van dit hele overzicht vooraf is ten diepste om nu aan Mozes en straks aan heel Israël duidelijk te maken dat de bevrijding van Israël van het begin tot het eind enkel en alleen te danken is aan het ingrijpen van de HEERE.

Alternatieve (start)opdracht

- Bekijk een filmpje van ABC van het geloof. De kernwoorden heiligheid en roeping passen mooi bij deze schets.
- Maak een woordweb over roeping.
- Nodig iemand uit die iets wil vertellen over Gods roeping in zijn of haar leven. Denk aan een predikant, evangelist of zendeling.

Antwoorden

Startopdracht

Abraham: sterren.

Samuël: bed.

Jeremia: bloeiende amandeltak.

Jona: boot.

Andreas: vissersnet.

Zacheüs: boom.

1.

- a. Het besturen van een groot volk en leidinggeven → in het paleis.
Geduld, kennis van de woestijn en geestelijke wijsheid → in de woestijn.
- b. *Persoonlijk*.
- c. Door er met elkaar over te praten, voor elkaar te bidden, samen Bijbel te lezen, enz.

2. *Persoonlijk. Zie bij vragen de uitleg van het bijbelgedeelte hierboven.*

3.

- a. Heilig is door God apart gezet, afgezonderd voor een speciaal doel. Zonder zonde en onreinheid, volkomen toegewijd.
- b. Omdat de Heere Zich hier openbaart. Dit stukje woestijn is daarvoor apart gezet. Hier komt de Heere, Die de Heilige is, en daarom is alles in Zijn omgeving heilig.
- c. *Persoonlijk.*
- d. Door een eerbiedige houding en door aandachtig te luisteren. En uiteindelijk gaat het erom dat we daders van het Woord zijn, doen dus wat God van je vraagt in Zijn Woord!

Stellingen

- Als God me zo duidelijk roept, zal ik gaan → Wellicht verlangen jongeren naar zo'n duidelijke stem. Dan is het goed om te zeggen dat Mozes ook niet zonder slag of stoot gehoorzaamt. Wat er nodig is, toen en nu, is geloof.
- Je kunt Gods stem horen als je in de Bijbel leest → Helemaal waar. We moeten ons realiseren dat wij Gods stem veel duidelijker en vollediger (in de zin van: over de volledige heilsgeschiedenis) dan Mozes in die tijd.
- Je kunt Gods stem horen door mensen om je heen of in dingen die gebeuren → Zeker, zo wil de Heere ook gebruik maken van mensen en gebeurtenissen. Maar, de Bijbel heeft het laatste woord! Andere stemmen moeten altijd in overeenstemming zijn met het Woord.
- Ik heb de stem van de Heere weleens gehoord → Persoonlijk. Mooi als jongeren hier iets over willen vertellen!

4.

- a. *Persoonlijk.*
- b. Het Licht der wereld, de Goede Herder, de Deur, de ware Wijnstok, het Brood des Levens, de Weg, de Waarheid en het Leven, de Opstanding en het Leven.
- c. De Vader wil als een vader voor je zorgen. De Zoon wil je zonden vergeven. De Heilige Geest wil je hart en leven nieuw maken.

5.

- a. Jazeker, de Heere roept je tot bekering en om in Zijn dienst te staan.
- b. Alle mensen worden door knechten van God geroepen tot geloof en bekering.
- c. Leven tot Zijn eer, Hem dienen. Dat kan op allerlei plaatsen en op allerlei manieren. Maar je vraagt dan in alles: Heere, wat wilt U dat ik doen zal?
- d. Om profeet, priester en koning te zijn. Dat is wat het betekent om christen te zijn. Dan belijd je Zijn naam (profeet), geef je jezelf aan Hem als offer (priester) en strijd je tegen de zonde (koning).

Slotopdracht

De Heere roept Mozes en uiteindelijk gehoorzaamt Mozes ook. Doe jij dat ook?

Schets 3 – Zijn ontmoeting met God

Benodigdheden

- Een Bijbel en Handreiking voor elke jongere.
- Pennen.
- Papier, potloden, stiften, verf en kwasten voor het schilderij / de tekening (slotopdracht).

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Exodus 19
- Exodus 31:18 – Exodus 32
- Exodus 33
- Exodus 34
- Handelingen 7:36-40
- Heidelbergse Catechismus, zondag 2 en 34
- Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 1 en 25

Zingen

- Psalm 105:5 en 20-24
- Psalm 106:11-14
- Psalm 103:1, 2, 3 en 7
- Psalm 145:3
- Tien geboden
- Hier in Uw heiligdom
- Maak ons tot een stralend licht voor de volken
- Ik kijk omhoog
- Vader, vol van vrees en schaamte
- Heer' ik kom tot U

Bidden

- Bid om geloof in de Heere Jezus, door Wie wij vrije toegang tot de Vader hebben.
- Dank de Heere voor Zijn wet en bid of we zijn geboden mogen doen uit dankbaarheid.

Doelstelling

De kernboodschap van deze schets is: Wij kunnen uit onszelf God niet ontmoeten en in leven blijven.

- Jongeren ontdekken uit de geschiedenissen van Mozes en het volk de waarheid van deze kernboodschap.
- Ze leren hoe dit, door het geloof in Jezus Christus, kan veranderen.

Achtergrondinformatie

Exodus 19

Vers 1-2 Nadat Mozes afscheid genomen heeft van zijn schoonvader, trekt hij met het volk verder zuidwaarts. Zo komen ze, meer dan twee maanden na de wonderlijke uittocht uit Egypte, aan in de Sinaiwoestijn. Daar legert het volk zich tegenover de berg Sinaï, een imposante steenkolos die in de Bijbel meermalen 'de berg Gods' genoemd wordt. Hier zal het volk bijna een jaar verblijven. Op deze plaats zal de HEERE in majesteit en heerlijkheid Zijn verbond met het volk sluiten.

Vers 3-4 Mozes klimt de berg op. Hij zal optreden als middelaar tussen het volk en de HEERE. Mozes krijgt van de HEERE de opdracht Zijn woorden aan Israël over te brengen. Met het beeld van een arend verhaalt de HEERE hoe Hij de Israëlieten uit Egypte heeft opgevoerd. De HEERE heeft ze bevrijd, verzorgd en gevoed. Het volk is als op vleugels naar de Sinaï gedragen.

Vers 5 Met deze wonderlijke uittocht heeft de HEERE al laten zien, wat Hij nu het volk belooft: 'Gij zult Mijn eigendom zijn'. Het volk moet dan wel naar de stem van de HEERE luisteren, en gehoorzamen aan de voorwaarden die Hij aan Zijn verbond verbindt. Uit alle volken kiest God uitgerekend Israël. Dat is een groot voorrecht. God had ook een ander volk kunnen verkiezen. Heel de wereld is immers van Hem!

Vers 6 Bij het voorrecht Gods volk te zijn, behoort ook een speciale opdracht. Israël is geroepen om onder de volken een priesterlijk koninkrijk te zijn. Zoals binnen het volk de priesters de speciale roeping hadden om God te dienen, tot Hem te naderen en zich te houden aan specifieke plichten, zo is Israël als volk geroepen om te midden van alle volken een heilig volk te zijn, dat God dient, tot Hem nadert en zich houdt aan specifieke plichten. Later zal Petrus in hoofdstuk 2:9 van zijn eerste brief deze woorden toepassen op de christelijke gemeente. Zo worden ook wij geroepen om te midden van de wereld een koninklijk priesterdom te zijn.

Vers 7-8 Mozes keert terug naar het volk en roept de oudsten, de leiders van het volk, bij zich. Hij maakt hun de voorwaarden van het verbond bekend. Het hele volk beaamt bij monde van deze oudsten alle voorwaarden van het verbond. Met dat antwoord gaat Mozes terug naar de HEERE.

Vers 9-10 Tot dan toe had Mozes steeds de woorden van God aan het volk overgebracht. Om het volk ervan te verzekeren dat de HEERE Zelf met hen een verbond sluit, zal Hij nu hoorbaar voor het volk met Mozes spreken. Daarin zal tevens Mozes' rol van middelaar tussen God en het volk bevestigd worden. De HEERE zal verschijnen in een wolk. Die wolk toont Zijn heerlijkheid, en tegelijk Zijn verborgenheid. Niemand kan de HEERE zien en leven. Voordat Hij verschijnt, moet het volk eerst geheiligd worden. De kleren moeten gewassen worden, als teken van reiniging ter voorbereiding op de komst van de HEERE.

Vers 11-15 Op de derde dag zal Hij afdalen op de Sinai. Al die tijd is de berg voor iedereen, mens én dier, verboden gebied. Iedereen die toch de berg betreedt of deze aanraakt, zal ter dood worden gebracht. Steniging gold als straf op de zeer ware misdaden. Het volk moet goed beseffen dat de HEERE niet een gelijke verbondspartner is, maar de Heilige, de Almachtige, de God van hemel en aarde. Wanneer op de derde dag de ramshoorn klinkt, moet het volk tot de berg naderen. Helemaal naar boven klimmen, is aan het volk niet toegestaan. Met deze instructies daalt Mozes van de berg af. In opdracht van Mozes heiligt het volk zich, wast het hun kleren en onthoudt het zich van geslachtsgemeenschap.

Vers 16-20 Op de morgen van de derde dag daalt de HEERE onder machtige natuurverschijnselen neer op de berg. Donder, bliksem en donkere wolken kondigen de komst van Israëls God aan. Daar klinkt het geluid van een bazuin, een ramshoorn die het volk naar de berg roept. Het volk slaat de schrik om het hart, maar Mozes leidt hen naar de voet van de berg. Door de aanwezigheid van de HEERE, Wiens verschijning met vuur wordt aangeduid, rookt en beeft de hele berg als een oven. Steeds indringender wordt het geluid van de ramshoorn. Mozes begint te spreken. God antwoordt, niet met natuurverschijnselen, maar met Zijn stem. Hij roept Mozes naar boven.

Vers 21-22 Daar ontvangt Mozes verdere instructies. Hij moet het volk waarschuwen dat ze niet, uit nieuwsgierigheid om de HEERE te zien, de grens moeten oversteken die God hen heeft gesteld. Ook voor de priesters heeft de HEERE een aanvullend gebod. Het officiële priesterambt was nog niet ingesteld. Blijkbaar waren er onder het volk mensen die deze taak vervulden. Mogelijk waren het de zonen van Aäron. Zij moeten, als mensen die in de dienst van God tot Hem mogen naderen, zich nog meer heiligen. Beide voorschriften worden vergezeld van een indringende waarschuwing de HEERE niet tot toorn te verwekken.

Vers 23-24 Mozes verzekert de HEERE dat de berg zodanig is afgezet, dat geen Israëliet zal kunnen opklimmen. Hij krijgt daarop van God de opdracht af te dalen en met Aäron opnieuw naar boven te klimmen. Nogmaals wordt hem op het hart gedrukt dat niemand anders de berg mag beklimmen. Zo benadrukt de HEERE opnieuw: Ik ben een heilig God!

Vers 25 Mozes daalt af en geeft de Israëlieten de laatste instructies. Het volk is klaar, het grote moment van de verbondssluiting is aangebroken.

Tot slot We zien in deze geschiedenis hoe de HEERE enerzijds afdalt en Zich openbaart aan gewone mensen, en anderzijds benadrukt dat Hij de gans Andere, de heilige God is! Deze God sluit een verbond met onwillende mensen als de Israëlieten. Zo heeft Hij ook in de doop een verbond met ons gesloten. Luisteren wij naar Zijn stem?

Exodus 32

Intro Vanwege de angst van het volk is Mozes de berg op gegaan om alleen met de HEERE te spreken (Exodus 20:19-21). In Exodus 24 lezen we hoe Mozes met de oudsten op de berg is, maar daarna gaat hij weer alleen, nadat hij Jozua ergens onderweg heeft

achtergelaten. In het laatste vers van Exodus 31 lezen we de climax van Mozes' verblijf op de berg: hij ontvangt van de HEERE de twee stenen tafelen met daarop de wet van God.

Vers 1 Ondertussen vindt aan de voet van de berg een anticlimax plaats. Mozes blijft zo lang op de berg, dat het volk begint te twijfelen aan zijn terugkeer. Het vertrouwen is ook prompt helemaal weg. Zonder Mozes doet de HEERE er ook niet meer toe. In de woorden 'deze Mozes' klinkt wantrouwen door: 'Hij heeft ons wel uit Egypte geleid, maar nu laat hij ons midden in de woestijn in de steek.' Het volk richt zich tot Aäron die, samen met Hur van wie we hier niets lezen, de leiding over het volk had gekregen (Exodus 24:14). Ze bevelen Aäron een nieuwe god te maken, die hen leiden kan.

Vers 2-3 Aäron is een slappe leider. In niets blijkt dat hij het volk wijst op Gods geboden die ze kort tevoren hadden ontvangen. Hij laat zich door het volk commanderen en gaat mee in hun afschuwelijke voorstel. Daarbij denkt hij slim te zijn, door van het volk een offer te vragen. Anders dan Aäron verwacht, reageert het volk enthousiast: ze rukken hun oorsierselen uit en brengen ze bij Aäron.

Vers 4-5 Nu moet Aäron wel. Van het goud maakt hij, met behulp van een graveerstift, een gouden kalf. De Israëlieten roepen elkaar toe: 'Dit is uw god'. Het kalf krijgt de eer van de bevrijding uit Egypte. Als Aäron dat ziet, probeert hij het volk wat bij te sturen. Het volk ziet het kalf als nieuwe god, Aäron probeert het volk te laten zien dat het kalf een personificatie van de HEERE is. Ook al wordt dan het tweede gebod overtreden, Aäron probeert te voorkomen dat ook het eerste gebod overtreden wordt. Hij bouwt daarom een altaar en kondigt een feest voor de HEERE aan.

Vers 6 De volgende morgen staat het volk vroeg op. Het enthousiasme is duidelijk niet getemperd. Er wordt geofferd, gegeten, gedronken en gedanst. Kortom, het gaat er aan toe zoals op een heidens feest. Als het volk de HEERE al wil dienen, dan wel op de eigen manier.

Vers 7-10 Boven op de berg vertelt de HEERE aan Mozes wat zich beneden afspeelt. De HEERE kan maar tot één conclusie komen: dit is een hardnekkig volk dat niet wil buigen voor de HEERE. God stelt aan Mozes voor om er een einde aan te maken. Mozes mag dan de stamvader van een nieuw volk worden. Opmerkelijk genoeg geeft God door dit voorstel Mozes wel de gelegenheid om Hem te verbidden.

Vers 11-14 Mozes betoont zich een waar middelaar. Hij ontkent de grote zonde van het volk niet, maar Hij wijst de HEERE op Zijn grote daden in het verleden. Is die machtige geschiedenis van de uittocht dan voor niets geweest? Zal de naam van de HEERE niet gesmaad worden wanneer de omliggende volken van de ondergang van Israël zullen horen? En zullen de beloften aan de aartsvaders allemaal nietig blijken? In deze voorbede betoont Mozes zich een voorloper van de grote Middelaar: Jezus Christus! Op dit gebed van Mozes laat de HEERE Zijn plan varen.

Vers 15-16 Nu gaat Mozes naar beneden. Heel pijnlijk noemt de Bijbel dat hij daarbij de twee stenen tafelen in zijn hand houdt. Wanneer in de geschiedenis heeft de HEERE Zichzelf zó teer geopenbaard aan Zijn volk? En dan dít!

Vers 17-20 Als Mozes Jozua bereikt, vertelt de laatste dat hij oorlogsgeschreeuw in het kamp hoort. Maar Mozes weet beter en hoort beter: dit is feestelijke beurtzang. Als Mozes ziet wat er in het kamp plaatsvindt, ontsteekt hij in woede. De tafelen werpt hij kapot: het verbond is gebroken! Vervolgens verbrandt en vermaalt hij het kalf, mengt de resten met water en laat het de Israëlieten opdrinken.

Vers 21-24 Dan richt hij zich tot hun leider: zijn broer Aäron. Opnieuw blijkt deze een zwakke leider te zijn. Hij neemt de schuld niet op zich, maar wijst naar het volk. En het kalf, zo zegt hij, is 'spontaan' ontstaan toen hij de afgerukte sieraden in het vuur gooide.

Vers 25-29 Het volk staat ontbloot, dat wil zeggen: zonder eer, zonder geloof, zonder God. Een prooi voor elke vijand. Mozes gaat bij de ingang van het legerkamp staan. Hij vraagt wie er getrouw aan de HEERE is. Rondom hem verzamelen zich de leviëten. Mozes' stamgenoten hebben blijkbaar, Aäron uitgezonderd, niet meegedaan. Deze mannen moeten het oordeel van God over het volk voltrekken. Ze trekken dodend door het volk. Drieduizend Israëlieten sterven. Afschuwelijk, maar de HEERE laat verbondsbreking niet ongestraft.

Vers 30-32 De volgende dag kondigt Mozes het volk aan dat hij tot de HEERE zal opklimmen om voorbede voor het volk te doen. Hij doet opnieuw geen poging om de ernst van de zonde te verdoezelen. Hij belijdt de zonde volledig en vraagt dan pas vergeving. Mozes gaat nog verder. Als er geen vergeving is, is hij bereid om de zonde van dit volk zelf te dragen! Laat God hém maar wegdoen uit Zijn boek. Mozes is bereid om onschuldig voor dit volk te sterven! Wát een verschil met Aäron! Wát een beeld van de grote Middelaar: Jezus Christus!

Vers 33-35 De HEERE wil de straf van het volk niet op Mozes leggen. De schuldigen moeten worden gestraft, niet Mozes. De Leviëten hebben al een deel van Gods straf uitgevoerd, de rest wordt echter opgeschort. Mozes kán als mens de zonden van dit volk ook niet dragen. Maar er komt een moment dat de HEERE wél een plaatsvervangend sterven zal accepteren. Als op Golgotha Zijn eigen Zoon zal sterven voor de zonden van deze wereld. Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet zal verderven, maar eeuwig leven.

Alternatieve (start)opdracht

- Schrijf de letters van het alfabet. Laat iedereen bij elke letter een naam of eigenschap van de Heere opschrijven. Kijk of je met elkaar het alfabet kunt vullen. (Misschien de Q, X en Y weglaten?)

Antwoorden

Startopdracht

Zie het overzicht op de laatste pagina van de Handreiking.

1.
 - a. Een arend die zijn jongen op zijn vleugels draagt. Zo heeft God voor Zijn volk gezorgd.
 - b. Ze moeten een heilig volk zijn, leven als priesters en koningen. Dat betekent: helemaal toegewijd aan de Heere en in Zijn dienst.
 - c. Het volk wil doen wat de Heere vraagt.
 - d. Op de ochtend van de derde dag is er donder en bliksem rondom de berg. Een wolk maakt de berg donker en er zijn bazuinen te horen. Het is enorm indrukwekkend, het volk vreest.
 - e. *Persoonlijk.*
 - f. Heel bijzonder!
 - g. We kunnen Gods stem horen in Zijn Woord. Dus overal waar dat Woord klinkt, kun jij Gods stem horen.
 - h. Mozes was door de Heere gekozen als middelaar, hij staat tussen God en het volk in. Dit is ter bescherming van het volk: 'dat Hij tegen hen niet uitbreke.'
 - i. De Heere is heilig en wij kunnen niet zomaar tot Hem naderen.
 - j. Een middelaar staat tussen twee partijen. Mozes staat hier tussen God en het volk in.
 - k. Mozes is hier beeld van de Heere Jezus, onze Middelaar. Door het geloof in Hem kunnen wij tot God naderen.

2.
 - a. *Persoonlijk. Je mag hier als leiding de lijn trekken van het volk Israël naar de heidenen die door het geloof in de Heere Jezus bij dit volk ingelijfd worden. Nee, wij zijn niet uit Egypte bevrijd, maar wij mogen evengoed horen bij het volk van het verbond en daarom mogen wij de regels van dit verbond horen.*
 - b. Ook wij mogen horen bij Gods verbond; we hierin horen hoe de Heere wil dat wij leven; de wet laat ons zien dat wij schuldig staan tegenover de Heere en drijft ons daarmee uit tot Christus; de wet is leefregel van de dankbaarheid; de wet beschermt ons leven en wijst de richting waarin wij mogen gaan.
 - c. Eens.
 - d. Niet waar.
 - e. De Heere Jezus schrijft de wet niet af. Hij is juist gekomen om te doen wat wij niet kunnen: de wet vervullen. In geloof volgen wij Hem en willen wij ook leven naar die wet. Niet om daarmee onze zaligheid te verdienen (dat kunnen we niet, maar dat hoeft ook niet omdat de Heere Jezus dat voor ons heeft gedaan) maar om tot Gods eer te leven.

3. De Heere is een heilig God en Hij wil dat we Hem en Zijn Woord serieus nemen. Dus ja, eerbiedig luisteren en doen wat de Heere zegt is nog steeds belangrijk. Tegelijk zie je wel dat we in een bepaald opzicht in een andere tijd leven. De Heere heeft veel geduld en straft vaak niet meteen. Maar denk niet dat dat oordeel niet zal komen!

4.
 - a. Het volk wil niet zozeer een afgod, ze willen een beeld van de Heere. Dat is zonde tegen het tweede gebod.

- b. Dat kan werkelijk van alles zijn: een sport of hobby, vrienden, een influencer of je geld. Alles waarop jij je vertrouwen stelt boven de Heere is een afgod geworden.
5. Zie de uitleg van het bijbelgedeelte hierboven.
6. Dan ben je veilig achter Zijn bloed en kun je wel voor God verschijnen. Dan ziet de Heere niet meer jouw zonden maar de gerechtigheid van de Heere Jezus. Jezus heeft namelijk jouw zonden op Zich genomen en heeft de straf gedragen.
7. *Persoonlijk.*

Slotopdracht

Schets 4 – Zijn sterven

Benodigheden

- Een Bijbel en Handreiking voor elke jongere.
- Pennen.
- Apparatuur om het filmpje Falling plates te bekijken op ABC van het geloof (vraag 6). <https://abcvanhetgeloof.nl/zonde#kijk-luister>
- Mooi papier, goede pennen, stiften, en lamineerapparaat (voor de slotopdracht).

Lezen

Deze gedeeltes kunnen gebruikt worden bij de voorbereiding, maar kunnen ook op de avond zelf gelezen worden.

- Numeri 20
- Deuteronomium 34
- Psalm 90
- Heidelbergse Catechismus zondag 6, 16 en 19

Zingen

- Psalm 73:13 en 14
- Psalm 43:4
- Psalm 69:14
- Psalm 90:1, 4 en 9
- Psalm 95:4, 5 en 6
- Blijf bij mij Heer'
- Wat de toekomst brengen moge
- De Heer' is mijn herder

Bidden

- Dank de Heere voor het geven van Zijn Zoon, de Middelaar.
- Bid om geloof en vertrouwen.
- Bid om vergeving van onze zonden en om heiliging van ons leven.
- Bid om troost en Gods nabijheid voor mensen die rouwen.

Doelstelling

De kernboodschap van deze schets is: Zonden hebben gevolgen.

- De jongeren leren van de zonde in het leven van Mozes dat zonden gevolgen hebben en wat dit voor hen betekent.
- Ze worden met deze geschiedenis stilgezet bij hun eigen sterven.
- Ze weten dat er slechts behoud mogelijk is door geloof in de Middelaar Jezus Christus.

Achtergrondinformatie

Numeri 20

Vers 2-3 De geschiedenis die hier volgt, speelt zich af in de eerste maand van het veertigste jaar van de woestijnreis. Het volk is nog altijd gelegerd in de buurt van Kades. Het is niet voor het eerst dat het volk gebrek heeft aan water maar ook nu, zo vlak voor de intocht, blijkt het volk nog erg weinig geleerd te hebben. Opnieuw worden Mozes en Aäron ter verantwoording geroepen. De verwijzing naar de broeders die gestorven zijn, duidt waarschijnlijk op de opstand van Korach, Dathan en Abiram (Numeri 16-17). Het volk wenst notabene dat de verschrikkelijke straf, die toen de opstandelingen trof, ook hen getroffen had. Het heeft iets van de bekende vloek die veel mensen vandaag de dag over zichzelf uitspreken.

Vers 4-6 Nadat ze veertig jaar door de HEERE zijn gevoed, durven ze nog te zeggen dat Mozes en Aäron hen de woestijn hebben ingeleid om daar te sterven. Uiteindelijk is dit opnieuw een verwijt tegen de HEERE. Mozes en Aäron zoeken in deze crisis dan ook Gods aangezicht. Ook nu laat God Zijn knechten niet alleen, maar Hij verschijnt aan hen in Zijn heerlijkheid.

Vers 7-8 We lezen geen enkel verwijt van de HEERE. Hij hoort slechts de nood van het volk aan en geeft Mozes en Aäron de instructies om het volk Zijn wonderlijke redding te tonen. Dat Mozes tot de rots moet spreken, in plaats van er tegen te slaan (Exodus 17:6), maakt het wonder nog groter.

Mozes krijgt een drievoudige opdracht: de staf nemen, het volk bijeenroepen, en tot de rots spreken.

Vers 9-11 Mozes neemt de staf, zoals de HEERE hem dat bevolen heeft. Door op de staf te zien, hadden ze zich de vele wonderen van God moeten herinneren. Maar dan begaat Mozes, en met hem zijn rechterhand Aäron, een grote zonde. Allereerst noemt hij het volk 'weerspannigen'. Vervolgens vraagt hij: 'Zullen wij voor jullie water uit deze rots tevoorschijn laten komen?' Zo kan de indruk gewekt worden dat hij het is die voor water zorgt. En tenslotte slaat hij op de rots, waarmee hij het uitdrukkelijke bevel van de HEERE negeert. Volgens Calvijn ligt in het bevel van de HEERE om tot de rots te spreken een bitter verwijt; 'alsof Hij zei: in dode elementen zal meer begrip en verstand zijn dan in de mensen zelf.' Mozes, die

tijdens de woestijnreis steeds als middelaar optreedt, vergooit hier die middelaarsrol tot drie keer toe: hij brengt niet de boodschap van de HEERE over, geeft niet de eer aan de HEERE en gehoorzaamt niet het bevel van de HEERE. Ondanks dat komt er tóch water uit de rots. De HEERE toont: Mijn redding is niet afhankelijk van mensenwerk.

Vers 12-13 De straf voor Mozes en Aäron is groot. De taak die God hun gegeven had, hun levenswerk, mogen ze niet afmaken. Zij zullen het doel van die lange tocht door de woestijn nooit bereiken. Het is de straf, omdat ze als leiders van het volk de heiligheid van Gods Naam des te meer hadden moeten bewaren (Jakobus 3:1). Door deze straf is de heiligheid van de HEERE hersteld. De naam 'Meriba' 'twist', zal altijd aan de deze geschiedenis herinneren. De val van deze middelaar Mozes vraagt om de komst van de grote Middelaar, Jezus Christus. Door de straf die op Hem wordt gelegd, zal de heiligheid van Gods Naam volledig hersteld worden.

Deuteronomium 34

Vers 1-4 Mozes heeft ten afscheid het volk gezegend. Nu is het tijd om de berg Nebo te beklimmen. Nebo is een gebergte ten oosten van de Dode zee, Pisga is een hoge top van dit gebergte. Vanaf deze plek heeft men al een groots uitzicht over Kanaän. Mozes ziet nog meer dan wat het menselijk oog gewoonlijk kan zien, doordat de HEERE hem het land toont. Een wonder! De stad Dan is het noordelijkste punt van Israël, de 'achterste zee' is de Middellandse zee, in het westen van Kanaän. De laatste woorden van de HEERE aan Mozes onderstrepen nogmaals de vertrouwelijke wijze waarop de HEERE met Mozes omging. Voordat Mozes sterft, bevestigt God aan hem, dat Hij de belofte van het land Kanaän aan Israël heeft vervuld. Het sterven van Mozes vindt plaats na het sterven van Mirjam.

Vers 5-8 Mozes sterft, zoals de HEERE dat al gezegd had. De HEERE Zelf begraaft hem. Ook hiermee wordt de bijzondere positie onderstreept die Mozes ten opzichte van de HEERE had. Tot aan zijn dood was Mozes lichamelijk én geestelijk een krachtig man. Hij is dan ook niet zozeer 'van ouderdom' gestorven, maar omdat de HEERE hem, vanwege de geschiedenis uit Numeri 20, nu tot Zich roept. Dertig dagen rouw was de gebruikelijke rouwperiode voor belangrijke mensen.

Vers 9 Na die dertig dagen gaat de geschiedenis verder, onder een nieuwe leider. Mozes heeft Jozua zelf de handen nog opgelegd. Zo kan Jozua, met de geest der wijsheid van Mozes, in zijn voetsporen treden en weet het volk dat het nu aan Jozua gehoorzaamheid verschuldigd is.

Vers 10-12 De laatste verzen vatten nog eenmaal samen welke bijzondere plaats Mozes in de geschiedenis van het Oude Testament inneemt. Hij wordt wel met recht de middelaar van het Oude Testament genoemd. De HEERE kende hem van aangezicht tot aangezicht en sprak met hem van mond tot mond (Numeri 12:8). Via Mozes sloot de HEERE Zijn verbond met Israël en ontving het volk Gods wetten. Keer op keer sprong Mozes voor het volk in de bres. Maar ook Mozes zelf bleek niet in staat tot volledige gehoorzaamheid aan God. Hij is, in de grote plaats die hij heeft ontvangen in de heilsgeschiedenis, een voorloper van Christus,

de middelaar van het Nieuwe Testament. Jezus heeft de wet vervuld! Hij heeft volledige gehoorzaamheid betoond en kon daarom de ware Middelaar tussen God en mensen worden.

Alternatieve (start)opdracht

- Lees met elkaar (stukjes uit) Psalm 90. Deze psalm is door Mozes geschreven. Wat zie je in deze psalm van zijn leven terug?
- Begin met het kijken van het filmpje Falling plates (vraag 6).

Antwoorden

Startopdracht

-

1.
 - a. Zie voor informatie over de woestijn: <https://www.bijbelseplaatsen.nl/plaatsen/21>.
 - b. *Persoonlijk.*
2. *Zie voor een uitleg van het bijbelgedeelte de informatie hierboven.*
3.
 - a. Een roepen naar God om hulp en redding, zoals Hij hen al zo vaak gered en geholpen had.
 - b. *Persoonlijk.*

Stelling: dat is zeker waar. Alles wat wij krijgen, is onverdiend. Dat moeten we ons goed realiseren.

4. Denk aan Mara en Elim (Exodus 15), het water uit de rots bij de Horeb (Exodus 17).
5.
 - a. *Persoonlijk.*
 - b. In onze tijd zijn de straffen vaak niet meer zo direct als toen. Het kan uiteraard nog steeds dat de Heere een zonde direct straft, maar over het algemeen zie je dat de Heere Zijn straf en oordeel uitstelt tot het moment van de jongste dag, als iedereen geoordeeld zal worden naar zijn werken. Tot die tijd leven we in de genadetijd en is er de mogelijkheid om je te bekeren. Zo goed is de Heere, dat Hij ons deze tijd geeft!
6. –
7. Je kunt voor deze vraag de tekst van www.heidelbergse-catechismus.nl in gewone taal gebruiken.

Vraag 16: Waarom moet de Middelaar een echt mens zijn, zonder zonden?
De mens heeft gezondigd,
daarom eist God dat een mens voor deze schuld betaalt.
Hij moet zonder zonden zijn,

want een mens die zelf zonden doet,
kan niet voor anderen betalen.

Vraag 17: Waarom moet de Middelaar tegelijk ook God zijn?
Alleen als Hij echt God is,
kan Hij de last van de toorn van God tegen de zonde dragen,
de gerechtigheid en het leven voor ons verdienen en aan ons teruggeven.

Vraag 18: Wie is deze Middelaar, die tegelijk echt God en een echt zondeloos mens
is?

Onze Heere Jezus Christus.

God heeft Hem aan ons gegeven tot wijsheid,
rechtvaardigheid, heiligmaking en een volmaakte verlossing.

8.

- a. *Persoonlijk.*
- b. Een verzoend leven, en dat ontvang je door het geloof in de Heere Jezus Christus.
- c. Dat we verstandig met onze tijd omgaan en de Heere zoeken voordat het te laat is. Pas als we Hem kennen, zijn we echt wijs, gelukkig, veilig.

9. -

Slotopdracht

Laat de jongeren een boekenlegger maken. Zorg voor mooi papier, pennen en stiften, enz.
Laat ze op de boekenlegger iets schrijven wat hen herinnert aan de bijbelstudies over Mozes.
Lamineer de boekenleggers na afloop.